

■ COLUMNA

Avunda

DAD AITA DERMONT-STUPAN*

Mintgatant hai jau avunda. Avunda da tut quai ch'i dat. Da tut las purschidas e pussaivladads. Ed jau na vuless nagut au-ter che mes paus. Quai tu-na ussa propi in pau stanchel, resignà. Sch'jau pens als temps che Constantin Wecker chantava cun forza impressiunanta «Genug ist nicht genug» (avant 40 onns) pareva er a mai: «Avunda» na basta betg. Avunda è da quai medio-cher, senza gust. Dai!

Tge ussa? È quai ina dumonda da la veglia-detgna? Dastg'ins cun 60 plaunet sa cuntentar cun «avunda», ma cun 20 ston ins vulair, far, dar dapli che avunda?

Quai na poi betg esser. Sch'jau di numnada-main ch'jau haja avunda da tut, na sun jau tuttavia betg cuntenta, vul dir: Quest sentiment na ma cuntenta betg. Pia vi jau midar insatge per ch'i ma cuntentia. Er anc cun passa 60 n'hai jau betg l'intenziun da viver ina vita che na ma cuntenta betg. Ma tge midar? Dapli na vuless jau betg, anzi, plitost damain. Ma spetga: Dapli da tge e damain da tge?

Vulair posseder dapli na stoss jau betg. Siglir enturn e far dapli na sto er betg esser. I dat avunda glieud stressada. Dar dapli? Magari pudess jau dar dapli. Ma dependa er qua tge e pertge. I ma para vaira-main er ch'jau dettia avunda.

Uschia sun jau puspè qua cun mes sentiment deprimant d'avunda. Sch'jau avess numnada-main da tut plitost memia pauc, lura fiss jau franc motivada da survegnir avunda. E lura fiss jau er satisfatga e ma cuntentass cun avunda. Ma cun tut questa surabundanza ma manca l'ambiziun da cuntanscher dapli.

Aha, ussa hai jau chapì: ambiziun. Jau n'hai betg ambiziun avunda. Dapli ambiziun stuess jau

avoir! Ma per dir sincer ma va questa glieud ambiziusa er in pau sin la gnerva, uschia ch'jau sun puspè en il dilemma.

È «avoir avunda» atgnain ina virtid u ina vargugna? Sch'insatgi è cuntent cun pauc e di: «Jau hai avunda» – è quai bain ina bella chaussa. Uschia essan nus vegnids educads: esser modest, betg sa chatschar davant ils auters, prender resguard.

Però sch'insatgi di sim-plamain: «Jau hai avunda», lura tuna quai plitost negativ, pultrun, smarschun che na fa betg ses duair. Er uschia essan nus vegnids educads: esser diligent, lavurius, ambizius, vegnir vinavant en la vita. (Dal rest chat jau per il pled «ambizius» 12 differents plects tudestgs en il plectari.)

Il dilemma resta. En ina societad cun ina tala surabundanza da purschidas e pussaivladads èsi grev da s'orientar, grev da chattar nua, tge e quant ch'igl è avunda. Forsa plitost tschertgar en la qualitad ch'en la quantitad.

* Aita Dermont-Stupan da Sent è stada u è anc adina magistra, pastra, translatura, redactura, mamma, tatta – ed ha «mintgatant avunda».